Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2026)0121

Maailmamerediplomaatia roll ELi kalanduse ja vesiviljeluse konkurentsivõime edendamises

Euroopa Parlamendi 28. aprilli 2026. aasta resolutsioon maailmamerediplomaatia rolli kohta ELi kalanduse ja vesiviljeluse konkurentsivõime edendamises (2025/2054(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 2, artikli 3 lõiget 5, artikleid 43, 349 ja 355,

– võttes arvesse ELi ühist kalanduspoliitikat (ÜKP) ja selle välismõõdet,

– võttes arvesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni 10. detsembri 1982. aasta mereõiguse konventsiooni piirialade kalavarude ja pika rändega kalavarude kaitset ja majandamist käsitlevate sätete rakenduskokkulepet,

– võttes arvesse 19. juunil 2023 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni alusel sõlmitud, väljaspool riiklikku jurisdiktsiooni olevate alade mere elurikkuse kaitset ja kestlikku kasutamist käsitlevat kokkulepet (BBNJ kokkulepe),

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. oktoobri 2025. aasta määrust (EL) 2025/2077, millega muudetakse määrust (EL) nr 1026/2012, milles käsitletakse kalavarude kaitseks võetavaid teatavaid meetmeid seoses mittesäästvat kalapüüki lubavate riikidega[1],

– võttes arvesse komisjoni 5. juuni 2025. aasta teatist „Euroopa maailmamerepakt“ (COM(2025)0281) ja komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 24. juuni 2022. aasta ühisteatist „Suunavõtt kestlikule sinisele planeedile – Ühisteatis ELi ookeanide majandamise tegevuskava kohta“ (JOIN(2022)0028),

– võttes arvesse komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika

[1] ELT L, 2025/2077, 14.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2077/oj.

kõrge esindaja 16. oktoobri 2025. aasta ühisteatist „Vahemere piirkonna lepe – üks meri, üks lepe, üks tulevik“ (JOIN(2025)0026), eriti selle II jao punkti 6 „Kestliku sinise majanduse edendamine“,

– võttes arvesse Kunmingi-Montréali üleilmset elurikkuse raamistikku,

– võttes arvesse Põhja-Jäämere keskosas reguleerimata avamerekalapüügi vältimist käsitlevat kokkulepet[2],

– võttes arvesse Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) kalandustoetuste lepingut, mis võeti vastu ministrite 17. juuni 2022. aasta otsusega,

– võttes arvesse ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) aruandeid „Review of the State of World marine fisheries resources – 2025“ (Maailma merekalavarude olukorra 2025. aasta läbivaatamine) ja „The State of World Fisheries and Aquaculture 2024“ (Maailma kalanduse ja vesiviljeluse olukord aastal 2024),

– võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone ookeanide majandamise, kalanduse ja sinise majanduse kohta,

– võttes arvesse oma 17. oktoobri 2023. aasta resolutsiooni Hiina püügitegevuse mõju kohta ELi kalandusele ja edasiste sammude kohta[3],

– võttes arvesse kodukorra artiklit 55,

– võttes arvesse kalanduskomisjoni raportit (A10-0043/2026),

A. arvestades, et ookeanid ja mered katavad 71 % Maa pinnast ja üle 65 % ELi territooriumist; arvestades, et tänu oma äärepoolseimatele piirkondadele, mis tagavad kohaloleku igas ookeanis, kontrollib EL maailma suurimat ühist merepiirkonda, mis hõlmab 25 miljonit km² majandusvööndeid ja üle 70 000 km pikkust rannajoont; arvestades, et 40 % ELi elanikkonnast elab merest 50 km raadiuses;

B. arvestades, et ELi kalalaevastik, mis esindab ELi kohalolekut merel ja koosneb ligikaudu 69 000 laevast, millest 75 % kasutavad ranna- ja väikesemahulise kalapüügiga tegelevad kalurid, on üks kestlikumaid ja rangemalt reguleeritud kalalaevastikke maailmas; arvestades, et see seisab silmitsi kahanevate kvootide, suurte tegevuskulude, haldus- ja regulatiivse koormuse, kalalaevastiku ja kalurite vananemise, uute põlvkondade sektorisse meelitamise stiimulite puudumise ning madalamate standarditega kolmandate riikide poolse kõlvatu konkurentsiga; arvestades, et aus konkurents ja kalavarude kestlik majandamine on jõuka ja kasumliku sektori põhikomponendid, nagu nähtub ELi kalalaevastikku käsitlevast

---

2 ELT L 73, 15.3.2019, lk 3.

3 ELT C, C/2024/2652, 29.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2652/oj.

2024. aasta majandusaruandest;

C. arvestades, et võrdsete tingimuste puudumine, mis kehtiksid nii ELi kui ka kolmandate riikide kaluritele, on viimastel aastatel kaasa toonud ELi laevade märkimisväärse vähenemise, mis on kas ajutiselt eksporditud või müüdud kolmandatesse riikidesse; arvestades, et kui ELi laev lahkub piirkondliku kalandusorganisatsiooni püügipiirkonnast, asendatakse see kolmanda riigi laevaga, mis tavaliselt tegutseb madalamate keskkonna- ja sotsiaalsete standardite alusel; arvestades, et samal ajal suureneb import sellistest riikidest ELi turule;

D. arvestades, et ELi kalandus- ja vesiviljelussektori panus ELi majandusse on ligikaudu 5,5 miljardit eurot aastas ning see tagab otseselt töö ligikaudu 193 000 kalurile ja vesiviljelustootjale kogu Euroopas; arvestades, et ELil on märkimisväärse sotsiaal-majandusliku mõõtmega kalatöötlemis- ja konservitööstus, mida tuleb samuti säilitada ja tugevdada;

E. arvestades, et EL impordib 70 % oma mereandidest, mis tekitab strateegilist sõltuvust, õõnestab omavarustatust ja seab sektori ebaausate tavade ohtu; arvestades, et selline olukord nõuab jälgitavust ja läbipaistvust käsitlevaid sätteid, tugevamat piirikontrolli ja tollimehhanismide ühtlustamist ning automaatseid kaitse- ja vastastikkuse klausleid, samuti ELi impordikontrolliameti loomist, et tagada kogu impordi vastavus ELis kohaldatavate standarditega samaväärsetele standarditele;

F. arvestades, et EL on 18 piirkondliku kalandusorganisatsiooni ja nelja piirkondliku merekonventsiooni lepinguosaline ning tal on juhtiv roll kalavarude majandamist ja merekaitset käsitlevatel mitmepoolsetel läbirääkimistel; arvestades, et EL tunnistab, et piirkondlikud kalandusorganisatsioonid on rahvusvahelise ookeanide majandamise alustalad kalavarude majandamisel ja kaitsmisel ning olulised vahendid rahvusvahelise maailmamerediplomaatia edendamiseks, ranniku- ja kalandusriikide vahelise koostöö tugevdamiseks ning avamere kestliku majandamise tagamiseks;

G. arvestades, et ELil on 20 kestliku kalapüügi partnerluslepingut; arvestades, et vaatamata sellele, et seitset neist aktiivselt ei kasutata, luuakse kestliku kalapüügi partnerluslepingute abil partnerriikidega lepingute võrgustik, mis on ka platvorm edasiseks koostööks ülemaailmse kalavarude majandamise ja rahvusvahelise ookeanide majandamise valdkonnas;

H. arvestades, et ookeanide hapestumine, mereprügi, ülepüük, plastireostus, invasiivsed liigid, elupaikade halvenemine ja kliimamuutused meretemperatuuri tõusu ja mere kuumalainete sagenemise tõttu kujutavad endast märkimisväärset ohtu mere elurikkusele, samal ajal kui ebaseaduslik, teatamata ja reguleerimata kalapüük (ETR-kalapüük), ülepüük ja varilaevastikud ohustavad

üleilmset ja ELi elurikkust ja kalandust ning tekitavad ELi kalurite suhtes ebaausat konkurentsi;

I. arvestades, et varilaevastikud ja läbipaistmatud omandistruktuurid kujutavad endast selget ja suurenenud ohtu meresõidu turvalisusele, rahvatervisele ja ohutusele rannikualadel, sealhulgas naftareostuse, juhuslike heidete, ohtlike jäätmete keskkonda laskmise ja muude inimelusid, elatusvahendeid ja rannikuökosüsteeme ohustavate vahejuhtumite suurema ohu tõttu;

J. arvestades, et meresõiduvabadus ja suutlikkus merel tegutseda on kogu maailmas üha suurema surve all ning oluline meretaristu seisab silmitsi kasvavate ohtudega;

K. arvestades, et hübriidohud, küberründed ja hiljutised sabotaažiaktid ületavad piire, kuna need hõlmavad torujuhtmete ja veealuste sidekaablite kahjustamist, globaalse asukoha määramise süsteemi (GPS) sekkumist Läänemerel ja Mustal merel ning rünnakuid Punase mere laevateedel; arvestades, et tegelemine probleemiga, mida kujutab endast meretaristu, meresideliinide ja ülemaailmse kaubanduse avatus hübriidohtudele, küberrünnetele, piraatlusele ja kasvavatele geopoliitilistele pingetele ning seetõttu meresõidu turvalisust ähvardavatele ohtudele, on kujunenud ELi majanduse, ühenduvuse ja digitaalse suveräänsuse strateegiliseks prioriteediks;

L. arvestades, et tulevase ülemaailmse plastilepingu üle peetavate läbirääkimiste viies voor toimus 2025. aasta augustis, kuid lepingu suhtes konsensust ei saavutatud;

M. arvestades, et Brexit muutis ELi kalanduse juhtimise Atlandi ookeani kirdeosas keerulisemaks, mõjutades negatiivselt struktureeritud ja korrakohast koostööd kalavarude ja ookeanide majandamisel, sealhulgas kvootide eraldamist, juurdepääsu püügipiirkondadele ja kaubanduse dünaamikat;

N. arvestades, et määrusega (EL) 2025/2077 tugevdatakse ELi suutlikkust võidelda kolmandate riikide mittesäästvate kalapüügitavade vastu, määrates kindlaks selged koostööst keeldumise kriteeriumid, mis põhinevad rahvusvahelisel õigusel ja sõltumatutel teaduslikel tõenditel, et kaitsta ühiseid kalavarusid, tugevdada koostööd piirkondlikes kalandusorganisatsioonides ja tagada kõrgete kestlikkusstandardite alusel tegutsevatele ELi kaluritele võrdsed tingimused;

O. arvestades, et Euroopa maailmamerepaktis pakutakse ELi jaoks välja kuus peamist prioriteeti, sealhulgas ELi maailmamerediplomaatia tugevdamine, maailmamere seisundi kaitsmine ja taastamine, meresõidu turvalisuse suurendamine ning maailmamerealaste teadusuuringute ja teadmiste edendamine;

Maailmamerediplomaatia tugevdamine

1. rõhutab, et EL peaks jätkama rahvusvahelise ookeanide majandamise tegevuskava juhtimist, kuna tal on ainulaadne positsioon, võttes arvesse tema mereala suurust, äärepoolseimate piirkondade geostrateegilist positsiooni kõigis ookeanides, tema ajaloolist juhtpositsiooni, majanduslikku tähtsust ja kaalu ning tema õiguslikku ja regulatiivset juhtpositsiooni; tuletab meelde, et ELil on maailma suurim majandusvöönd ning ta on juba üks eestvedajaid oma mereelupaikade ja -ressursside kestlikul majandamisel, kaitsmisel, tagamisel ja taastamisel tulevaste põlvkondade jaoks;

2. rõhutab, et maailmameri on geopoliitiline ja majanduslik vara, mis on Euroopa konkurentsivõime ja kultuurilise identiteedi jaoks keskse tähtsusega, ning et maailmamerediplomaatia on osa rahvusvahelisest ookeanide majandamisest; on veendunud, et see ei tohiks piirduda üksnes geopoliitiliste või julgeolekualaste lähenemisviisidega, vaid selles tuleks arvesse võtta ka ookeanide üldist juhtimist ja majandamist, mis kajastavad mere keskkonna-, majanduslikku, kultuurilist, sotsiaalset ja territoriaalset mõõdet ning mere tähtsust kalapüügiga tegelevate kogukondade ning ranniku-, saare- ja äärepoolseimate piirkondade kogukondade jaoks;

3. nõuab maailmamerediplomaatia integreerimist ELi välistegevusse, sealhulgas arengu valdkonda, ning ühisesse välis- ja julgeolekupoliitikasse, et kaitsta reeglitel põhinevat merenduskorda mitmepoolse koostöö kaudu kooskõlas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooniga (UNCLOS); märgib, et tõhustatud koostöö liikmesriikide ja ELi ametite, eelkõige Euroopa Meresõiduohutuse Ameti, Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti (Frontex), Euroopa Kalanduskontrolli Ameti, Euroopa Keskkonnaameti ja Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ameti vahel aitaks tagada mereressursside kestliku kasutamise, edendada ELi keskkonna-, majandus- ja sotsiaalseid standardeid, eelkõige rahvusvahelistes organisatsioonides, sealhulgas FAOs, Rahvusvahelises Tööorganisatsioonis ja WTOs, ning tõkestada ETR-kalapüüki reguleerimata kalandustoodete impordi rangema kontrolli ja majandusvööndite juurdepääsu rangemate tingimuste kaudu;

4. rõhutab, kui oluline on võidelda kolmandatest riikidest pärit varilaevastike, piraatluse, hirmutamise ning vaenuliku tegevuse või vägivallaaktide vastu, mis kahjustavad ELi kalureid ja ELi meretaristut, kasutades selleks erimeetmeid, nagu mereväemissioonid, Copernicust kasutav satelliitseire ja meredroonid; nõuab, et tugevdataks ELi sõjalisi, mittesõjalisi ja mereväemissioone, mille eesmärk on seirata ETR-kalapüüki, ebaseaduslikku kauplemist ja varilaevastikke ja võidelda nende vastu ning kontrollida laevade ohutust; tuletab meelde, et ebaseaduslik kauplemine ja varilaevastikud suurendavad suurte reostusjuhtumite ohtu ning ohustavad rannikualasid ja nende elanikkonda; soovitab luua ELi hädaabi- ja heastamisvahendi, et aidata reageerida sellise tegevusega seotud keskkonnaõnnetustele ja neist taastuda;

5. väljendab heameelt Euroopa maailmamerepakti eesmärgi üle töötada välja integreeritud strateegia, mis ühendab merenduspoliitikat ja suurendab sektorite sidusust, integreerides muu hulgas maailmamerediplomaatia, sinise majanduse, keskkonnaalase vastutuse, kaitse, tööstusliku merendusstrateegia, kalanduse ja vesiviljelustootmise, meresõidu turvalisuse, kaubanduse ja arengupoliitika; rõhutab, et ühendades mereväejõudude paigutamise, taristu kontrolli, kindlustus- ja turu stabiliseerimise meetmed, tõhustatud küberkaitse ja otsustava õigusliku jõustamise, saab EL säilitada turvalised ja usaldusväärsed kaubateed ja kalapüügikohad, tugevdades seeläbi oma usaldusväärsust ja juhtpositsiooni seoses ülemaailmse reeglitel põhineva korraga; nõuab, et ELi tasandil korraldataks korrapäraselt maailmamereteemalisi tippkohtumisi, milles osaleksid kõik asjaomased ministrid, Euroopa Parlament ja komisjon, et jälgida Euroopa maailmamerepakti rakendamist ning töötada välja tugev ja dünaamiline rahvusvaheline ookeanide majandamine ja maailmamerediplomaatia, aidates kaasa laiemale ELi maailmamere tegevuskavale ja ülemaailmsele reeglitel põhinevale korrale;

6. väljendab heameelt uue Vahemere piirkonna leppe kui juhtalgatuse üle, mille eesmärk on tugevdada piirkonnas rahu, stabiilsust ja heaolu; märgib eelkõige rõhuasetust piirkondlike kalandusorganisatsioonidega seotud õigusraamistike edendamisele ja parandamisele ning ETR-kalapüügi vastu võitlemisele Vahemerel suutlikkuse suurendamise, seire, kontrolli ja järelevalve kaudu; märgib ka eesmärki aidata kasutusele võtta suuremahulisi piirkondlikke projekte, mis loovad võimalusi inimestele ja ettevõtetele; rõhutab, et Vahemere kalalaevastik koosneb peamiselt väikesemahulise püügiga tegelevatest laevadest, mis moodustavad ligikaudu 80 % kogu ELi laevastikust selles piirkonnas, ning et piirkonna ja naaberriikide laevastikel on mitmeid probleeme, mis mõjutavad sektori atraktiivsust ja sotsiaal-majanduslikku kestlikkust; tunnistab, kui oluline on edendada piirkondlikku koostööd meresõidu turvalisuse, keskkonnakaitse ja sinise majanduse kestliku arengu valdkonnas; kutsub komisjoni üles seadma tihedas koostöös Vahemere Liidu ja teiste piirkondlike organitega prioriteediks selle leppe rakendamise ning tuginema varasemate sedalaadi algatuste kogemustele ja parimatele tavadele, et tagada rannikukogukondadele käegakatsutav kasu, pöörates erilist tähelepanu noortele, naistele, väikeettevõtjatele, ökosüsteemidele, toidualasele sõltumatusele ja majanduslikule vastupanuvõimele kogu vesikonnas ja sellega ühendatud Mustal merel;

7. kutsub komisjoni üles kasutama täielikult ära tugevat rahvusvahelist ookeanide majandamist ja maailmamerediplomaatiat kui strateegilist vahendit ühiste eesmärkide ja ELi strateegiliste huvide edendamiseks osalemise kaudu piirkondlikes kalandusorganisatsioonides ja oma kestliku kalapüügi partnerluslepingute võrgustiku kaudu, pöörates erilist tähelepanu kestlikule majandamisele, tagades seeläbi tõeliselt võrdsed

tingimused, nõuetele vastavuse ja ausa konkurentsi ELi kalurite ja kolmandate riikide kalurite vahel, pidades samal ajal oluliseks, et EL säilitaks kalalaevastiku, mis saab kasutada kestliku kalapüügi partnerluslepingute kohaldamisala laiendamisega avanenud uusi kalapüügivõimalusi, et tagada ELi toidualane sõltumatus, aidates samal ajal kaasa kohalikule majanduslikule vastupanuvõimele ja ressursside kestlikule majandamisele;

8. väljendab heameelt Euroopa maailmamerepaktis kirjeldatud uue põlvkonna kestliku kalapüügi partnerluslepingute väljakuulutamise üle, mis on kooskõlas ELi piirkondlike strateegiatega Aafrika ning India ja Vaikse ookeani piirkonna jaoks; rõhutab vajadust tagada, et nendes lepingutes austataks teaduslikke nõuandeid ja inimõigusi, süvendades samal ajal veelgi kahepoolset koostööd partnerriikidega ja tugevdades ühismeetmeid rahvusvahelistel foorumitel, nagu piirkondlikud kalandusorganisatsioonid, ning et need tugevdaksid ka ELi ülemaailmset juhtpositsiooni kestlike kalanduspartnerluste edendamisel; rõhutab, et need uue põlvkonna kestliku kalapüügi partnerluslepingud peaksid andma ka võimaluse parandada laevastiku kestlikkust, vähendada survet laialdaselt kasutatavatele kalavarudele, mitmekesistada kalandustoodete päritolu ja vähendada ELi sõltuvust kolmandatest riikidest pärit kalandustoodetest; kutsub komisjoni üles võtma vastu ülemaailmselt mõjuka kommunikatsioonistrateegia, et kinnitada oma ambitsioone ja juhtrolli;

9. nõuab, et tähelepanu pööratakse soikunud lepingutele, et neid kas läbirääkimiste algatamise teel kasutusele võtta või need lõpetada, et võimaldada ELi ettevõtjatel uurida muid kokkuleppeid, mis on kooskõlas kohaldatavate ELi õigusnormidega, näiteks otsepüügilube; rõhutab, et kestliku kalapüügi partnerluslepingud on WTO 2022. aasta kalandustoetuste lepingu kohaldamisalast sõnaselgelt välja jäetud;

10. kutsub lisaks komisjoni üles jätkama pingutusi, eelkõige oma tegevuse kaudu piirkondlikes kalandusorganisatsioonides, kestliku kalapüügi partnerluslepingute võrgustiku ja vastastikuse mõistmise memorandumite kaudu, et suurendada läbipaistvust ja vastutust kõigi kalandusriikide jaoks, eelkõige nende jaoks, kes ei järgi samu kõrgeid sotsiaalseid, ohutus- ja kestlikkusstandardeid nagu ELi laevastikud, tagades, et nad kiidavad heaks standardid, mis kaitsevad töötajaid kooskõlas Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni konventsioonidega, annavad üksikasjalikku teavet oma laevastiku tegevuse kohta, teatavad täpselt oma püügist ning järgivad kaitse- ja majandamismeetmeid;

11. nõuab, et EL ja selle liikmesriigid edendaksid FAO kestliku väikesemahulise kalapüügi vabatahtlike suuniste rakendamist, kaitseksid väikesemahulise kalapüügiga tegelevate kalurite valdusõigusi ja juurdepääsu kalavarudele ning tagaksid väikesemahulise kalapüügiga tegelevate kalurite osalemise neid

mõjutavates otsustes;

12. kutsub komisjoni üles uurima koos Vahemere piirkonna partnerriikidega viise, kuidas edendada ja ühtlustada mereressursside ühist majandamist ning võrdseid tingimusi normide ja kontrolli, piirkondliku stabiilsuse ja turvalisuse osas, et tagada ettevõtjate pikaajaline majanduslik tulevik, näiteks süvendades koostööd piirkondlikes kalandusorganisatsioonides või sõlmides kestliku kalapüügi partnerluslepingu;

13. rõhutab, et kestliku kalapüügi partnerluslepingutega tuleb tagada ELi laevade õiglane ja mittediskrimineeriv kohtlemine ning juurdepääsutasud ja -tingimused, mis on proportsionaalsed, läbipaistvad ja kooskõlas võrdsete võimaluste põhimõttega; rõhutab, et kõigi partnerriikide majandusvööndites tegutsevate laevade suhtes tuleks kohaldada samu finants- ja tehnilisi nõudeid kui ELi laevade suhtes, näiteks peegelmeetmete abil; nõuab, et tulevastes kestliku kalapüügi partnerluslepingu protokollides tugevdataks mittediskrimineerimise klauslit, et partnerriigid ei saaks anda teistele välisriikide laevastikele soodsamaid finants- või tehnilisi tingimusi; rõhutab vajadust nende klauslite tulemusliku seire ja täitmise tagamise järele, märkides, et komisjoni hinnangutes puudub praegu üksikasjalik teave nende rakendamise ja tulemuslikkuse kohta; kutsub seetõttu komisjoni üles lisama tulevastesse kestliku kalapüügi partnerluslepingu hindamisaruannetesse süstemaatiliselt selle aspekti põhjaliku analüüsi ja andmed;

14. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegelema ETR-kalapüügi määruse[4] rakendamise parandamiseks kolmandate riikide kalandussektorites esineva läbipaistvuse puudumisega, mis on tingitud näiteks mugavuslippude kasutamisest, lipuriigi pidevast vahetamisest, keerukatest äriühingustruktuuridest ja avaliku teabe puudumisest tegelikult kasusaavate omanike kohta; rõhutab lisaks, kui oluline on vältida ELi laevastiku asendamist vähem kestlike kolmandate riikide laevastikega;

15. peab oluliseks, et läbirääkimistel seataks esikohale ELi kohalolek ja ELi lipu all sõitvate laevade juurdepääs püügipiirkondadele; on veendunud, et ELi liikmesriikide lippude all sõitvate laevade olemasolu on eelistatav toiduga varustamise, selle kontrolli ja kestlikkuse seisukohast ning aitab kaasa ELi strateegilisele autonoomiale toiduga kindlustatuse valdkonnas;

---

4 Nõukogu 29. septembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1005/2008, millega luuakse ühenduse süsteem ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks ning muudetakse määrusi (EMÜ) nr 2847/93, (EÜ) nr 1936/2001 ja (EÜ) nr 601/2004 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 1093/94 ja (EÜ) nr 1447/1999 (ELT L 286, 29.10.2008, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1005/oj).

16. tunnistab ühisettevõtete strateegilist tähtsust kalanduses kui kasulikku koostöömudelit ELi ja kolmandate riikide vahel; rõhutab asjaolu, et sellised kooslused loovad majanduslikku ja sotsiaalset väärtust nii ELis kui ka kolmandates riikides, tagades samal ajal ELi tarbijatele kvaliteetse ja kestlikult püütud merevalgu tarnimise, aidates edendada vastutustundlikku kalapüüki, õiglast tööhõivet ja kestlikku majanduskasvu ning aidates otseselt kaasa mitme kestliku arengu eesmärgi ja ELi ookeanide majandamise eesmärkide saavutamisele;

17. võtab heakskiiduga teadmiseks komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 24. juuni 2022. aasta ühisteatise ELi rahvusvahelise ookeanide majandamise tegevuskava kohta ning Euroopa maailmamerepakti hiljutise vastuvõtmise komisjoni poolt, mille rakendamist tuleb toetada vajalike rahaliste vahenditega, mis hõlmab ÜRO kolmandal maailmamerekonverentsil lubatud 1 miljardit eurot vabatahtlike kohustuste võtmiseks, et kaitsta mere elurikkust ja tugevdada kestliku sinise majanduse arengut; väljendab heameelt Euroopa maailmamerepakti integreerimise üle konkurentsivõime kompassi, mis on ELi pikaajalise majanduskasvu strateegiline element, väljendades samal ajal kahetsust merendussektorite vahelise konkurentsi ohu üle rahastamisele juurdepääsul;

18. nõuab, et EL toetaks asjaomaseid sidusrühmi Euroopa merendustööstuse liidu loomisel, mis ühendaks kalandust, vesiviljelust, laevaehitust, laevandust, strateegilisi investeeringuid ja tehnoloogiat, tunnistades samal ajal kõigi merendussektorite vastastikust sõltuvust konkurentsivõime, tööhõive, energiasüsteemi ümberkujundamise ja digipöörde ning mere- ja veeressursside kestliku kasutamise seisukohast;

19. nõuab, et Euroopa välisteenistus suurendaks märkimisväärselt investeeringuid ELi diplomaatide koolitamisse ookeanidega seotud küsimustes, pöörates erilist tähelepanu merenduse ja ookeanide majandamise alaste eksperditeadmiste suurendamisele ELi delegatsioonides ja missioonidel kolmandatesse riikidesse, eelkõige rannikuriikidesse; rõhutab vajadust parandada nende arusaamist ELi sinise majanduse investeeringutest, toimingutest ja probleemidest nende pädevusvaldkondades ning kooskõlas strateegiaga „Global Gateway“; nõuab Euroopa välisteenistuse kaasamist Euroopa maailmamerepakti strateegilise tähtsuse edendamisse komisjoni asjaomaste peadirektoraatide, sealhulgas merendus- ja kalandusasjade peadirektoraadi (DG MARE) toetuse või suuniste abil;

Kalanduse ja vesiviljeluse konkurentsivõime

20. kutsub komisjoni üles esitama ühise kalanduspoliitika käimasoleva hindamise raames lahendusi halduskoormuse vähendamiseks ja haldusmenetluste lihtsustamiseks koondettepaneku kaudu ning kiirendama menetlusi projektide puhul, mis suurendavad toiduga

kindlustatust ja toidualast sõltumatust; on seisukohal, et kasumliku sektori eeskuju tugevdab ühiseid kestlikkusstandardeid, sillutades teed nende standardite väljatöötamisele kogu maailmas;

21. rõhutab, et sellised meetmed nagu maale ja rannikualadele juurdepääsu lihtsustamine, mis on välja töötatud tihedas koostöös Euroopa Investeerimispanga ning piirkondlike ja kohalike omavalitsustega, on olulised sammud kestliku, vastupidava ja konkurentsivõimelise vesiviljelussektori säilitamiseks; rõhutab, et läbivaadatud ühine kalanduspoliitika või uus ühine vesiviljeluspoliitika peaks aitama suurendada toiduga kindlustatust ja toidualast sõltumatust, tagades ELi tarbijatele stabiilse mereandide tarnimise;

22. rõhutab, et kalandus ja vesiviljelus on toiduga kindlustatuse, suveräänsuse ja rannikualade maaelu arengu strateegilised varad; nõuab tungivalt, et komisjon integreeriks kalanduse ja veeandide tootmise täielikult ELi laiematesse toiduga kindlustatuse, toitumise ja kestlikkuse strateegiatesse; rõhutab, et ühise kalanduspoliitika kestlikkuse kolme sammast peaksid olema võrdselt välja töötatud ja ükski neist ei tohiks kahjustada teiste elujõulisust; nõuab, et EL ja liikmesriigid tugevdaksid kestliku sinise majanduse raamistikus kalurite ja muude merendusvaldkonna sidusrühmade vahelist koostööd sellistes valdkondades nagu mereala ruumiline planeerimine, taastuvenergia kasutuselevõtt, mereandide tarneahela korraldus, ringmajandus ja mitmekesistamine, tunnistades kalurite laiemat identiteeti ja rolli merekeskkonna kaitsjate ja rannikukogukondade kohaliku arengu edendajatena;

23. nõuab tungivalt, et komisjon hindaks põhjalikult struktuurseid ja keskkonnategureid ja -suundumusi, mis mõjutavad kalanduse, vesiviljeluse ning esmamüügi ja töötlemisega tegelevate ettevõtjate pikaajalist kestlikkust, konkurentsivõimet, sõltuvust ja kasumlikkust, eelkõige saartel ja äärepoolseimates piirkondades; soovitab töötada välja meetmed, et tegeleda nende tegurite ja suundumustega sihipäraste ja koheste meetmete abil, mis hoiavad ära ELi püügitegevuse järkjärgulise kadumise;

24. juhib tähelepanu vajadusele muuta ELi kalandus- ja vesiviljelussektor ülemaailmsete konkurentidega võrreldes atraktiivseks ja konkurentsivõimeliseks; kutsub komisjoni üles tagama, et kõik liikmesriigid ja asjaomased sidusrühmad pühenduksid süsteemi CATCH kiirele rakendamisele kõigi ELi imporditavate kalandus- ja vesiviljelustoodete puhul, ning edendama süsteemi vabatahtlikku kasutamist kolmandate riikide poolt;

25. nõuab sihipäraseid meetmeid, et tagada põlvkondade vahetumine ja suurendada kalandussektori kutseala atraktiivsust, sealhulgas naiste jaoks, tagades kalavarude kestliku majandamise ja taastamise, investeeringud nüüdisaegsetesse, ohututesse ja digitaliseeritud kalalaevastikesse, suurendamata nende püügivõimsust,

koolitusprogrammidesse, ohutusse merel, kutseõppe arendamisse, eelkõige meredroonide ja kaugjuhitavate robotite hoolduse valdkonnas, kutse- ja muude haiguste ennetamisse, riskiennetusalgatustesse ja parematesse töötingimustesse;

26. tuletab meelde, et saared ja äärepoolseimad piirkonnad seisavad silmitsi püsivate looduslike ja geograafiliste piirangutega, mis mõjutavad nende kalalaevastike ja saarte majanduse konkurentsivõimet; nõuab, et erilist tähelepanu pööratak investeeringutele ja meetmetele, rahastamisele ja toetusele, näiteks kalalaevastike süsinikuheite vähendamisele, uuendamisele ja ajakohastamisele ning taristu parandamisele, eelkõige äärepoolseimates piirkondades, et suurendada atraktiivsust, tagada põlvkondade vahetumine ja kalandussektori tulevik nendes piirkondades ning aidata kaasa kestlikule kohalikule arengule; palub komisjonil pöörata erilist tähelepanu äärepoolseimate piirkondade kaasamisele ELi kalanduspartnerlustesse kolmandate riikidega, eelkõige naaberriikide või -piirkondadega, näiteks taristu, laevastiku või valdkondliku toetuse vormis, et vältida kõlvatut konkurentsi äärepoolseimate piirkondade kalurite ja nende naabruses asuvate kolmandate riikide kalurite vahel, kelle laevu uuendatakse;

27. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles edendama tarbijate teadlikkust ning ergutama läbipaistvust ja jälgitavust, tagades, et üksikasjalik teave kõigi mereandide päritolu, kvaliteedi ja kestlikkuse kohta esitatakse ka digitaalselt; rõhutab vajadust tagada, et ELi mereannid ja meresaadused ning ELi imporditud mereannid ja meresaadused vastaksid sarnastele keskkonna-, sotsiaalsetele, jälgitavus-, kestlikkus- ja loomade heaolu standarditele, mida rakendatakse tulemusliku seire ja sanktsioonide abil kooskõlas WTO reeglite ja tulevaste peegelklauslitega;

28. nõuab meetmeid seoses süsinikuheite vähendamiseks tehtavate pingutustega ning laevastiku uuendamise ja ajakohastamisega, pöörates erilist tähelepanu äärepoolseimate piirkondade ja saarte kalalaevastiku olukorrale ja vajadustele; juhib tähelepanu sellele, et Euroopa Parlamendi hiljutises aruandes[5] soovitatakse, et tulevastes kalanduse toetusvahendites tuleks kaaluda vähem piiravaid tingimusi, et toetada esimese kalalaeva soetamist, mootori uuendamist või asendamist ning laevade täiustamist, mis nõuab lisatonnaaži, kohaldades samal ajal piiranguid, et vältida liigset püügivõimsust või ülepüüki üksikute segmentide või kogu riigi laevastiku tasandil; kutsub sellega seoses komisjoni üles käsitlema seda küsimust ühise kalanduspoliitika ning Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi (EMKVF) raames tarbetute

---

5 Euroopa Parlament, liidu sisepoliitika peadirektoraat, struktuuri- ja ühtekuuluvuspoliitika osakond, „The future of the EU fishing fleet – First assessment of Member States’ EMKVF programmes for 2021–2027“ (ELi kalalaevastiku tulevik – esimene hinnang liikmesriikide EMKVFi programmidele aastateks 2021–2027), november 2024.

regulatiivsete tõkete hindamisel ja lihtsustamisel;

Juhtpositsioon keskkonna- ja teadusvaldkonnas

29. väljendab heameelt ELi juhtrolli üle rahvusvahelises ookeanide majandamises, eelkõige oma rolli kaudu 47 liikmest koosneva väljaspool riiklikku jurisdiktsiooni olevate merealade elurikkusega tegeleva kõrgeid sihte seadva koalitsiooni loomisel; väljendab heameelt selle üle, et ÜRO mereõiguse konventsiooni raames jõustus BBNJ kokkulepe, mille eesmärk on tagada väljaspool riiklikku jurisdiktsiooni olevate alade mere elurikkuse toimiv kaitse ja kestlik kasutamine, et omakorda tagada avamere toimiv kaitse ja kestlik majandamine; nõuab, et uus raamistik toimiks kooskõlastatult ja vastastikku täiendaval viisil olemasolevate rahvusvaheliste organitega, sealhulgas piirkondlike kalandusorganisatsioonide, FAO ja Rahvusvahelise Mereorganisatsiooniga, ning ühise kalanduspoliitikaga; rõhutab, et kokkulepet tuleks rakendada ja direktiiv üle võtta, austades nende organite pädevust, ELi õigustikku ja liikmesriikide pädevust;

30. väljendab heameelt kinnituse üle, et suutmatus võtta vastu, rakendada või jõustada kalavarude majandamise meetmeid – kas piirkondlike kalandusorganisatsioonide või kahe- ja mitmepoolsete lepingute raames – kujutab endast nüüd suutmatust teha koostööd ELi õiguse alusel; palub sellega seoses komisjonil kasutada koostöös liikmesriikidega kõiki olemasolevaid vahendeid, et tagada kolmandate riikidega koostöö, sealhulgas määrust (EL) nr 1026/2012[6], millega kehtestatakse raamistik selliste meetmete kindlaksmääramiseks ja vastuvõtmiseks kolmandate riikide jaoks, kes ei tee koostööd ja võimaldavad liidule ühist huvi pakkuva kalavaru mittesäästvat püüki;

31. tunnistab, et süvamerekaevandamisele rahvusvahelise moratooriumi kehtestamine on tähtis ettevaatuspõhimõtte seisukohast, kuna tegemist on ülemaailmse keskkonnaalase vastutuse küsimusega, mis võib mõjutada ookeanide majandamist ja kalandust; rõhutab sellega seoses, kui oluline on kohaldada süvamerekaevandamise projektide suhtes ettevaatuspõhimõtet, kuni nende mõju merekeskkonnale ja elurikkusele on piisavalt uuritud ja käsitletud; nõuab, et EL jätkaks aktiivset osalemist ülemaailmsetes pingutustes süvamere teadusuuringute ja uurimise valdkonnas, kehtestades samal ajal ressursside kestliku majandamise kõrgeimad standardid; väljendab heameelt komisjoni soovitatud süvamerekaevandamise ennetava peatamise üle; kutsub seetõttu liikmesriike üles seda lähenemisviisi toetama, sealhulgas Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni

---

6 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 1026/2012, milles käsitletakse kalavarude kaitseks võetavaid teatavaid meetmeid seoses mittesäästvat kalapüüki lubavate riikidega (ELT L 316, 14.11.2012, lk 34, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2012/1026/oj).

kaudu, kuni on olemas põhjalikud teadusuuringud ja teadmised süvamerekaevandamise mõju kohta ning kuni on võimalik tõendada, et selline tegevus on võimalik elurikkuse vähenemist põhjustamata ja ökosüsteeme kahjustamata;

32. nõuab süvamerekaevandamisele rahvusvahelise moratooriumi kehtestamise toetamist ning tuletab ELile ja selle liikmesriikidele kui Rahvusvahelise Süvamerepõhja Organisatsiooni liikmetele ja kooskõlas ÜRO mereõiguse konventsiooniga meelde nende juriidilist kohustust reageerida asjakohaste meetmetega mis tahes katsetele minna mööda Rahvusvahelisest Süvamerepõhja Organisatsioonist kui pädevast rahvusvahelisest organist, kes reguleerib süvamerekaevandamist väljaspool riiklikku jurisdiktsiooni, kuna sellised katsed võivad mõjutada rahvusvahelist ookeanide majandamist;

33. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles nõudma, et kõik riigid ja piirkonnad järgiksid rahvusvahelise vaalanduskomisjoni ja rahvusvaheliste organite rahvusvahelist moratooriumi vaalapüügile ja suurte vaalaliste püügile ning et kehtivaid erandeid ei kuritarvitataks kaubanduslike eesmärkide toetamiseks;

34. rõhutab, et mis tahes merekaitsealade määramisele peavad eelnema täielikud mõjuhinnangud ja tulemuslik konsulteerimine asjaomaste sidusrühmadega ning sellel peavad olema selged eesmärgid ning toimivad seire-, kontrolli- ja järelevalvemeetmed, mis põhinevad parimatel kättesaadavatel teaduslikel teadmistel ja nõuannetel; rõhutab vajadust võtta arvesse kestliku arengu kolme sammast, mis peavad käima käsikäes ELi strateegilise autonoomiaga, ning kalurite ja rannikukogukondade tähtsust ELi ühtekuuluvuses;

35. tuletab meelde vajadust pöörata erilist tähelepanu Arktika piirkonnale kooskõlas 2021. aasta Arktika strateegiaga ning väljendab toetust eelkõige pingutustele, mida on tehtud kahe uue merekaitseala loomiseks Lõuna-Jäämeres – Ida-Antarktikas ja Weddelli meres; võtab teadmiseks mõjuhinnangud ja vastuseisu merekaitsealade ettepanekutele, mida mõned Antarktika vete elusressursside kaitse komisjoni osalised on väljendanud; nõuab nende merekaitsealade aktiivset toetamist osana vajalikust reageerimisest teiste ülemaailmsete osalejate kasvavatele ja potentsiaalselt jätkusuutmatutele ambitsioonidele nendes piirkondades ning kahe- ja mitmepoolsete pingutuste intensiivistamist, et tagada toetus uute merekaitsealade loomisele;

36. väljendab muret selle pärast, et viimase kümne aasta jooksul on mõne ELi mittekuuluva riigi poolne tavalise hiilgevähi püük ja selle kontsentreerumine Lõuna-Jäämerel laienenud ning see ohustab Antarktika ökosüsteeme;

37. kutsub komisjoni üles toetama viieaastast moratooriumi tavalise hiilgevähi püügile Lõuna-Jäämerel;

38. rõhutab, et teaduslikud tõendid peavad olema üldiseks aluseks rahvusvahelise ookeanide majandamise kohta otsuste tegemisel ja mitmepoolsetel läbirääkimistel ning neile tuleks toetuda kalanduse ja vesiviljeluse kestlikul juhtimisel; rõhutab lisaks vajadust investeerida selliste otsuste aluseks olevaid tõendeid esitavatesse teadusasutustesse ja neid abistada;

39. tuletab meelde, kui oluline on ELi ülemaailmne juhtpositsioon Kunmingi-Montréali üleilmse elurikkuse raamistiku rakendamisel, milles tunnistatakse muude tulemuslike piirkonnapõhiste kaitsemeetmete tähtsust merekaitsealasid täiendava lähenemisviisina; rõhutab, kui oluline on kaasata muid tulemuslikke piirkonnapõhiseid kaitsemeetmeid, et saavutada eesmärk võtta 2030. aastaks kaitse alla vähemalt 30 % maailma ookeanidest, tingimusel et muud tulemuslikud piirkonnapõhised kaitsemeetmed vastavad selle raamistiku kriteeriumidele;

40. toetab Euroopa maailmamerepaktis võetud kohustust luua üleeuroopaline maailmamere seire algatus, mis on mereökosüsteemide mõistmise ja majandamise parandamise alus; toetab Euroopa süvamere vaatluskeskuse loomist Atlandi ookeanis, edendades samal ajal ülemaailmse vaatluskeskuste võrgustiku loomist, mis jagab andmeid ja soodustab teadlaste liikuvust; nõuab ELis tõhustatud koostööd teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas, et suurendada merealast teaduskoostööd ja liikuvust ning tugevdada ELi juhtpositsiooni mereteaduse vallas; nõuab, et EL suurendaks oma pingutusi ja pühendumust teaduskoostööle mere- ja rannikuökosüsteemide säilitamiseks, pidades silmas tagasilööke, mida on täheldatud teatavate ülemaailmsete partnerite püüdlustes vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid; rõhutab vajadust anda piisavat rahalist toetust;

41. kutsub komisjoni üles looma Euroopa maailmamerepakti raames sihtotstarbelise algatuse „Puhas Läänemeri“, milles käsitletaks Läänemere ainulaadseid keskkonna- ja ohutusprobleeme; rõhutab, et merepiirkonda mõjutavad endiselt tugevalt eutrofeerumine, reostus ja ohtlikud sõjajäänused, sealhulgas laskemoon, keemilised mõjurid ja muud saasteained merepõhjas;

Kaubanduspoliitika ja üleilmne ookeanide majandamine

42. rõhutab ELi kohustust säilitada oma juhtroll rahvusvahelistel foorumitel, edendades mitmepoolsust, tehes koostööd kõigi asjaomaste partneritega kalanduse kestlikkuse ja ookeanide majandamise valdkonnas, sealhulgas Ameerika Ühendriikide ja Hiinaga, ning kehtestades mere kestlikkuse ja ausa konkurentsi jaoks ülemaailmsed standardid; rõhutab lisaks nõuandekomisjonide, näiteks kaugpüügi nõuandekomisjoni olulist rolli komisjonile poliitika kujundamise ja rakendamise kohta nõu andmisel; juhib tähelepanu sellele, kui oluline on nende nõuandeid otsuste tegemisel nõuetekohaselt arvesse võtta;

43. väljendab heameelt WTO kalandustoetuste lepingu jõustumise üle; rõhutab, et see leping on verstapost selliste kahjulike kalandustoetuste kaotamisel, mis soodustavad ülepüüki ja liigset püügivõimsust, edendades seeläbi võrdseid tingimusi ja mereressursside kestlikku majandamist kogu maailmas; julgustab komisjoni tuginema sellele edule maailmamerediplomaatia kaudu, tehes ennetavat koostööd kolmandate riikidega, eelkõige peamiste kalandusriikidega, et edendada selle lepingu ratifitseerimist ja tulemuslikku rakendamist ning käimasolevaid läbirääkimisi, et leppida kokku järgmistes sammudes, ning edendada ülemaailmseid kohustusi kalavarude kestlikuks, läbipaistvaks ja õiglaseks majandamiseks;

44. rõhutab, et hästi juhitud piirkondlikud kalandusorganisatsioonid, mis tagavad tulemuslikud mitmepoolsed läbirääkimised, mille tulemuseks on tugevad ühised reeglid ja nende reeglite hea järgimine, on kalanduse ja vesiviljeluse konkurentsivõime saavutamisel keskse tähtsusega, rõhutades seeläbi, kui oluline on investeerida nende piirkondlike kalandusorganisatsioonide suutlikkusse, teha koostööd ÜRO asutustega ja tugevdada ELi diplomaatiat nendel foorumitel; rõhutab, et EL kasutab piirkondlike kalandusorganisatsioonide vastavusorganeid endiselt liiga vähe, ning kutsub seetõttu komisjoni üles tõstatama ja käsitlema asjaomastes piirkondlike kalandusorganisatsioonide vastavuskomiteedes juhtumeid, kus kolmandad riigid nõudeid ei täida;

45. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tugevdama tollikontrolli suuremate volitustega, kasutades täielikult ära uut ELi tolliametit, et kaitsta kalureid uimastikauplejate ja rändajatega kaubitsejate ning muu ebaseadusliku tegevuse eest, mis ohustab kalurite turvalisust ja piirkondlikku stabiilsust; tuletab meelde, et mereandide jälgitavuse, kalandus- ja vesiviljelustoodete kestlikkusstandardite toimiva järgimise ning vastastikkuse tagamine kolmandate riikidega kaitseb kalureid ebaseadusliku tegevuse eest ja säilitab tarbijate usalduse; rõhutab, et kuritegelikud võrgustikud, mis kasutavad kalandussektorit oma tegevuses, kahjustavad ookeanide kestlikku majandamist, moonutavad kohalikku majandust ja ohustavad rannikualade elatusvahendeid; rõhutab, et tulemuslik võitlus organiseeritud kuritegevuse vastu kalanduses aitab kaasa ohutumale ja vastupanuvõimelisemale ookeanimajandusele;

46. väljendab heameelt ELi ja Ühendkuningriigi pikaajaliste kokkulepete üle, millega antakse täielik vastastikune juurdepääs kalastusvetele kuni 30. juunini 2038; palub komisjonil jälgida tähelepanelikult Ühendkuningriigi võetavaid meetmeid, et kaitsta ELi ning selle ettevõtjate ja kodanike huve, ning olla kindlalt vastu mis tahes ühepoolsetele otsustele, mis *de facto* vähendaksid ELi kalurite juurdepääsu Ühendkuningriigi vetele, näiteks otsustele, mis on seotud merekaitsealade rakendamise või kavandatava määramisega ja tobiapüügi keeluga, ning kasutada kaubandus- ja koostöölepingu mehhanisme, et heastada sellest tulenev kalapüügiõiguste

kaotamine; kutsub komisjoni üles tagama ka ELi ja Ühendkuningriigi pikaajalise ja stabiilse kalanduskorralduse pärast 2038. aastat;

47. nõuab, et EL tõhustaks koostööd Norraga kalandust ja ookeane käsitleva kõrgetasemelise ümarlaua raames, et teha otsuseid lahendamata küsimustes, nagu Norra 2021. aasta tursapüügiga seotud võlg ELile, ning tagada ELi ja Norra kaluritele õiglased ja võrdsed tingimused; kutsub komisjoni üles tegema kõik endast oleneva, et saavutada rannikuriikidega ulatuslik kokkulepe ühiste kalavarude kohta, et vältida nende kalavarude ülepüüki ning tagada ELi kaluritele õiglased ja kestlikud kalapüügivõimalused; kutsub komisjoni üles kasutama kõiki määrusega (EL) nr 1026/2012 mittesäästvat kalapüüki lubavate riikide suhtes pakutavaid võimalusi, sealhulgas sanktsioone;

48. rõhutab, et EL peaks kasutama oma turujõudu strateegilise vahendina oma huvide kaitsmiseks ja kestlikkuse edendamiseks; rõhutab, et juurdepääs ELi turule peab sõltuma ELi standardite järgimisest, tagades, et ELi imporditavad mereannid ei pärine ebaseaduslikest või mittekestlikest allikatest ega inimõiguste rikkumistega seotud tegevusest;

49. rõhutab, et ELil on Gröönimaaga kalandusküsimustes pikaajalised suhted, ning juhib tähelepanu sellele, et nende suhete süvendamine on oluline ELi kalurite ja ühismeetmete jaoks, et tagada Põhja-Atlandi kalavarude kestlik majandamine;

50. palub komisjonil tagada mittesäästvat kalapüüki lubavate kolmandate riikidega seotud ELi õigusnormide nõuetekohase ja täieliku rakendamise, tagada suurema õigusselguse mittesäästvate kalapüügitavade kohta ning algatada ELi õiguse kohased ELi jõustamismeetmed, sealhulgas kaubanduspiirangud, nagu impordikeelud, et tugevdada ELi suutlikkust tegeleda mittekestlike tavadega, eelkõige nendega, mis mõjutavad väikeseid pelaagilisi liike, nagu makrell, ning tagada kooskõla kaubanduspoliitika ja maailmamerediplomaatia eesmärkide vahel; rõhutab, et paljud neist tavadest on juba hästi määratletud, kuid neid ei ole praegustes jõustamismeetmetes veel piisavalt käsitletud;

51. nõuab tungivalt, et komisjon tugevdaks seire-, kontrolli- ja jõustamismehhanisme seoses Venemaa püügitegevuse ja mereandide kaubavoogudega, sealhulgas ümberlaadimise ja reekspordiga läbi kolmandate riikide; nõuab täiendavaid piiranguid Venemaalt pärit kalandustoodete impordile; nõuab rangete jälgitavusnõuete ja koordineeritud kontrollide kehtestamist ning Venemaa ettevõtjate püütud või töödeldud kala ELi turule sisenemise takistamist;

52. rõhutab, kui oluline on tagada kooskõla ELi tootjatele kehtestatud standardite ja imporditud toodete suhtes kohaldatavate standardite vahel, eelkõige ELi ja tema kaubanduspartnerite vaheliste praeguste või tulevaste kaubanduslepingute kontekstis, näiteks võttes

kasutusele peegelmeetmed; kutsub lisaks komisjoni üles jätkama ühepoolsete tariifikvootide asjakohasuse hindamist, pidades silmas nende mõju ELi kalandussektorile, ning neid vajaduse korral kohandama; kordab oma nõudmist, et kalakonserve ja mereande käsitletaks kaubandusläbirääkimistel tundlike toodetena; kutsub ELi ametiasutusi üles olema ettevaatlikud ja tõhustama kontrolle tagamaks, et ühepoolsete tariifikvootide alusel toimuv eksport ei sisalda ETR-kalapüügist saadud tooteid;

53. palub komisjonil tagada, et ÜKP eesmärgid integreeritakse täielikult ELi seisukohtadesse kõigil rahvusvahelistel foorumitel, nagu bioloogilise mitmekesisuse konventsioon või ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsioon, kus arutatakse mere bioloogiliste ressurssidega, sealhulgas kalavarudega seotud küsimusi;

Eelarve- ja institutsioonilised meetmed

54. juhib tungivalt tähelepanu vajadusele suurendada ookeanide majandamise ja maailmamerediplomaatia rahastamist, eelkõige selleks, et säilitada kalandussektori strateegiline tähtsus, tagada, et EL suudab täita oma ülemaailmseid kohustusi, tugevdada oma strateegilist rolli ja toetada rannikukogukondade tulevast vastupanuvõimet; märgib murega, et järgmist mitmeaastast finantsraamistikku käsitlevate ettepanekute kohaselt eraldatakse kalandusele ja vesiviljelusele ajavahemikuks 2028–2034 ainult 2 miljardit eurot, mis moodustab selle varasemast tagatud rahastamistasemest vaevalt kolmandiku;

55. kutsub komisjoni üles tagama 2028. aasta järgses mitmeaastases finantsraamistikus kalandusega seotud kulude, näiteks praegu EMKVFiga hõlmatud eesmärkide piisava rahastamise; juhib tähelepanu sellele, kui oluline on, et ELi vahendid jääksid tugevaks vahendiks põlvkondade vahetumise, soolise võrdõiguslikkuse, toiduga kindlustatuse, laevastiku ajakohastamise ja sotsiaal-majandusliku kestlikkuse toetamisel;

56. rõhutab väikesemahulise kalapüügi olulist rolli kohaliku majanduse ja kogukondade toetamisel kogu maailmas; rõhutab, et selleks, et EL saaks parandada oma strateegilist ja toidualast sõltumatust, on väga oluline taastada ELi kalavarud, ning selleks, et luua tingimused ELi pikaajaliseks vastupidavuseks ja konkurentsivõimeks, on oluline, et ELi väikesemahulise kalapüügi sektorit toetataks piisavalt nii ELi kui ka riigi tasandil;

57. märgib, et igasugune diplomaatia tähendab kulukat prognoosimissuutlikkust, mistõttu oleks asjakohane luua saarte ja äärepoolseimate piirkondade kalandussektori jaoks eraldi rahastamisvahend, näiteks taastades kõrvalisele asukohale ja saarelisele asendile vastavate valikmeetmete programmi (POSEI kalandusprogramm), mis on integreeritud EMKVFi, et toetada

sektorit geograafiliste ja struktuursete piirangute ületamisel ning tagada kohalike kalurikogukondade pikaajaline elujõulisus; rõhutab, kui oluline on tagada praeguste vahendite, näiteks Copernicuse merekeskkonna seire teenuse kasutamine, ning uute võimete või tehnoloogiate, näiteks droonide kasutamine;

58. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama, et kaluritel ja sinise majanduse sidusrühmadel oleks toimiv ja lihtsam juurdepääs rahastamisvahenditele, eraldades neile sihtotstarbelisi miinimumvahendeid, näiteks Euroopa Konkurentsivõime Fondile, millega toetatakse investeeringuid kestlikku sinisesse majandusse, ning naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendile „Globaalne Euroopa“, millega toetatakse ookeanide majandamist ja maailmamerediplomaatiat ning võitlust ETR-kalapüügi vastu, samuti kestliku kalapüügi partnerluslepingute rahastamisele ja täiendavatele rahastamisallikatele, nagu õiglase ülemineku fond, kava „REPowerEU“, programm „Euroopa horisont“ ja Euroopa Investeerimispank; nõuab tungivalt, et komisjon tagaks erainvesteeringutele piisava haldus- ja õigusliku stabiilsuse, et edendada merendussektorite arengut;

o
o o

59. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.